

Relevantie voor de strijd tegen armoede.

Het risico om in armoede verzeild te raken, is lager bij werkenden dan bij niet-werkenden. Het opleidingsniveau is hierin een sterk bepalende factor. Het armoederisico is bij laaggeschoolden de afgelopen 10 jaar verdubbeld van 16% naar 31% (FOD sociale zekerheid, 2017). Het percentage laaggeschoolden in de volwassen bevolking ligt hoger in België (25,3 %) dan in de omringende landen en overstijgt het Europese gemiddelde (23,5 %). Ook het aandeel laaggeschoolden afkomstig uit een niet EU-land is in België opvallend hoog (42,8%) (Steunpunt tot bestrijding van armoede bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, 2017).

Ondanks de invoering van het M-decreet en het decreet gelijke onderwijskansen met exploitatiesubsidies gewogen voor socio-economische status blijft de ongelijkheid binnen het Vlaamse onderwijs groot. Vooral socio-economische factoren beïnvloeden de onderwijstrajecten en prestaties van studenten (Nusche & Santiago, 2015; PISA, 2012). Studenten met een lagere sociaal economische status komen in het secundair onderwijs vaak in het beroepsonderwijs en worden hier onvoldoende voorbereid op studies in het hoger onderwijs (Nusche & Santiago, 2015).

Een opleiding verpleegkunde kan leiden tot een verhoging van de sociale status. Werkzoekenden kunnen via de VDAB een opleiding verpleegkunde volgen. In 2014 waren dit 4019 studenten. Veelal zijn het laaggeschoolde personen, die zo een kans krijgen tot het behalen van een diploma en hun loopbaankansen te vergroten. De grote meerheid van deze studenten volgt een HBO5 opleiding (De Hoon, 2015; IFG, 2016).

Voor een opleiding HBO5 verpleegkunde geldt geen inschrijvingsgeld en de toelatingsvoorwaarden zijn laagdrempelig (Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2016). Studenten HBO5 verpleegkunde hebben vaak een praktische vooropleiding genoten en een groot deel van hen heeft geen diploma secundair onderwijs (Commissie Hoger Onderwijs, 2016). Zo behaalde 1260 studenten van de 1599 studenten die in het schooljaar 2014 – 2015 afstudeerde als HBO5 verpleegkundige ook het diploma SO (Onderwijsstatistiek, 2016). Daarnaast toont meer dan 50% van de studenten uit scholen in centrumsteden met een opleiding HBO5 verpleegkunde volgens de onderwijs kansarmoede-indicatoren een lage sociaal economische status. Bij perifeer gelegen scholen ligt dit percentage

lager, maar ook daar zien we percentages rond de 40% (AGODI, 2016; Nusche & Santiago, 2015; Thematic Working Group on 'Early School Leaving', 2013).

Een minder theoretisch opleidingsniveau en een lagere sociaal economische status zijn geassocieerd met een verhoogd risico op drop-out (Dante et al., 2016; Dante, Petrucci, & Lancia, 2013; Goovaerts, 2012; OECD, 2015; Rombaut, Cantillon, & Verbist, 2006). Binnen de meeste opleidingen HBO5 verpleegkunde worden dan ook hoge drop-out cijfers geregistreerd (Commissie Hoger Onderwijs, 2016).

Het beperkt aantal onderzoeken naar factoren die schooluitkomsten zoals academisch succes, schoolvertraging en drop-out bij niet schoolplichtige (18+) studenten beïnvloeden, is moeilijk overdraagbaar naar de populatie van studenten HBO5 verpleegkunde. Om drop-out en schoolvertraging te verminderen, academisch succes te verhogen en beleidsmiddelen efficiënt in te zetten is het verzamelen en analyseren van beïnvloedende factoren een prioriteit (Commissie Hoger Onderwijs, 2016; Dante et al., 2013).

Met het onderzoek in het kader van mijn masterproef werd nagegaan wat de invloed is van sociodemografische factoren en van veerkracht op de schooluitkomsten bij studenten HBO5 verpleegkunde. De gegevens uit dit onderzoek wijzen in de richting van het inzetten op interventies die de veerkracht kunnen verhogen om zo mogelijks de schooluitkomsten te verbeteren.

Referenties

- AGODI. (2016). Leerlingkenmerken overzicht 2015-2016. Retrieved from <http://www.agodi.be/cijfermateriaal-leerlingenkenmerken>
- Commissie Hoger Onderwijs. (2016). *Kwaliteitstoezicht in de HBO5-opleidingen*. Retrieved from Brussel: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Commissie-Hoger-Onderwijs/CHO-HBO5-kwaliteitszorg.htm>
- Dante, A., Ferrao, S., Jarosova, D., Lancia, L., Nascimento, C., Notara, V., . . . Palese, A. (2016). Nursing student profiles and occurrence of early academic failure: Findings from an explorative European study. *Nurse Educ Today*, 38, 74-81. doi:10.1016/j.nedt.2015.12.013
- Dante, A., Petrucci, C., & Lancia, L. (2013). European nursing students' academic success or failure: a post-Bologna Declaration systematic review. *Nurse Educ Today*, 33(1), 46-52. doi:10.1016/j.nedt.2012.10.001
- De Hoon, W. (2015). In transitie: De toegang tot de zorgberoepen. *ActuelCare*. Retrieved from <http://www.actualcare.be/nl/nl-management/nl-management-hr/in-transitie-de-toegang-tot-de-zorgberoepen/>
- FOD sociale zekerheid. (2017). The evolution of the social situation and social protection in Belgium 2017.
- Goovaerts, M. (2012). *Wie overleeft het eerste bachelorjaar niet? Een onderzoek naar drop-out in het hoger onderwijs*. Retrieved from Brussel: http://ond.vsko.be/pls/portal/docs/PAGE/VVKHORUBRIEKEN2010/VVKHO2010/07/COPY_OF_COPY_OF_02%20200911%20VAN%20WEEL/201209_GOVAERTS_DROP-OUT.PDF

- IFG. (2016). Project 600: Opleiding voor verpleegkunde voor de werknemers uit in één van de sectoren van het paritair comité voor de gezondheidsinrichtingen en diensten. Retrieved from <https://www.fe-bi.org/nl/home>
- Nusche, D. M., Gary, & Santiago, P. T., Richard. (2015). *OECD Reviews of School Resources: Flemish Community of Belgium 2015*: OECD Publishing.
- OECD. (2015). *OECD Economic Surveys: Belgium 2015* (Vol. 2015): OECD Publishing.
- Onderwijsstatistieken. (2016). statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs: Studiebewijzen hbo5 verpleegkunde 2014-2015.
- PISA. (2012). Belgium country note - results from PISA 2012. Retrieved from <http://www.oecd.org/pisa/>
- Rombaut, K., Cantillon, B., & Verbist, G. (2006). *Determinanten van de differentiële slaagkansen in het hoger onderwijs*: Antwerpen: UA, Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck.
- Steunpunt tot bestrijding van armoede bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. (2017). Retrieved from http://www.armoedebestrijding.be/cijfers_tewerkstelling.htm
- Thematic Working Group on 'Early School Leaving'. (2013). *Reducing early school leaving: Key messages and policy support*. European Commission Retrieved from http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf.
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2016). Hoger beroepsonderwijs (hbo5). Retrieved from <http://onderwijs.vlaanderen.be/hoger-beroepsonderwijs-hbo5>